

MEFANET PO ČTYŘECH LETECH VÝVOJE: 4-D MODEL PRO HODNOCENÍ KVALITY ELEKTRONICKY PUBLIKOVANÝCH PŘÍSPĚVKŮ

MEFANET AFTER FOUR YEARS OF PROGRESSING: 4-D MODEL FOR DIGITAL CONTENTS QUALITY ASSESSMENT

D. Schwarz, M. Komenda, I. Šnábl, R. Šustr, L. Dušek

Institut biostatistiky a analýz, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity

Abstrakt

Myšlenka sdílení vzdělávacího digitálního obsahu mezi lékařskými fakultami v Česku a na Slovensku se poprvé objevila v roce 2006. Brzy poté v roce 2007, všech sedm českých lékařských fakult, jakož i všechny tři slovenské lékařské fakulty formálně podpořili vznik zbrusu nové sítě MEFANET (MEDical FACulties NETwork). Jedním z hlavních cílů této sítě je umožnit autorům publikovat své elektronické výukové materiály v systému bez jakýchkoliv licenčních poplatků. Za tímto účelem je v síti MEFANET vyvíjeno originální a jednotné řešení pro vzdělávací webové portály, které spolu s centrální bránou tvoří platformu pro nabídku a sdílení digitálního vzdělávacího obsahu. Rozvíjí se tak unikátní kolaborativní prostředí plné sdílených zdrojů, jejichž počet monotónně narůstá. Ona jednotná platforma je spíše elektronickým publikačním systémem než běžněji známým a používaným systémem pro vedení výuky LMS (Learning Management System). E-publikační systém MEFANET se skládá z deseti samostatných instancí vzdělávacího portálu, které jsou provozovány na každé ze zúčastněných škol, a dále je k dispozici jedna centrální brána umožňující vyhledávání studijních materiálů ze všech zúčastněných škol najednou. Portálové instance využívají nativní autentizační služby v informačních systémech zúčastněných škol, a tak si studenti a zaměstnanci nepotřebují zakládat a pamatovat deset nových přihlašovacích jmen a hesel. Poslední vývoj byl orientován na novou sadu nástrojů pro hodnocení kvality zveřejněného obsahu. Tato sada nástrojů je zde nazvána jako "4-D model pro hodnocení elektronicky publikovaných příspěvků" – jedná se o následující čtyři rozměry: 1) recenze, 2) typologické klasifikace, 3) úroveň cílové skupiny, 4) uživatelé stanovené skóre pro samostudium. 4-D model slibuje větší škálu nástrojů pro organizaci zveřejněného obsahu, stejně jako možnost prezentovat materiály opatřené komentáři expertů z vybraných odborných lékařských společností.

Klíčová slova: elektronické publikování, síť lékařských fakult

Abstract

The idea of sharing educational digital contents among Czech and Slovak medical

faculties occurred for the first time in 2006. Soon afterwards in 2007, all seven Czech medical faculties as well as all three Slovak medical faculties have formally joined the brand new network MEFANET (MEDical FACulties NETwork). One of its main objectives is enabling authors to publish their electronic teaching materials in a system without any licensing fees. MEFANET has decided to develop an original and uniform solution for educational web portals, which are used, together with a central gate, to offer and share digital educational contents. In this respect, a unique collaborative environment, which is full of shared resources, has been growing. It is rather an e-publishing system than a commonly known and used learning management system – LMS. The e-publishing system consists of ten standalone educational portal instances, which are run on each of the participating schools, and one central gate, which allows students to find study materials from all participating schools at once. The portal instances are connected to authentication services of the involved schools, so that students and staff do not have to define and remember ten new logins and passwords. Recent developments have been focused on a new set of tools for quality evaluation of the published contents. This set of tools is called here as „4-D model for digital contents quality assessment“ – the following four dimensions will be presented in detail: 1) review, 2) typological classification, 3) level of the target group, 4) users' self-study score. The 4-D model promises a wider range of tools for organizing the published contents as well as a possibility to present the contents completed by comments from tutors selected from expert medical societies.

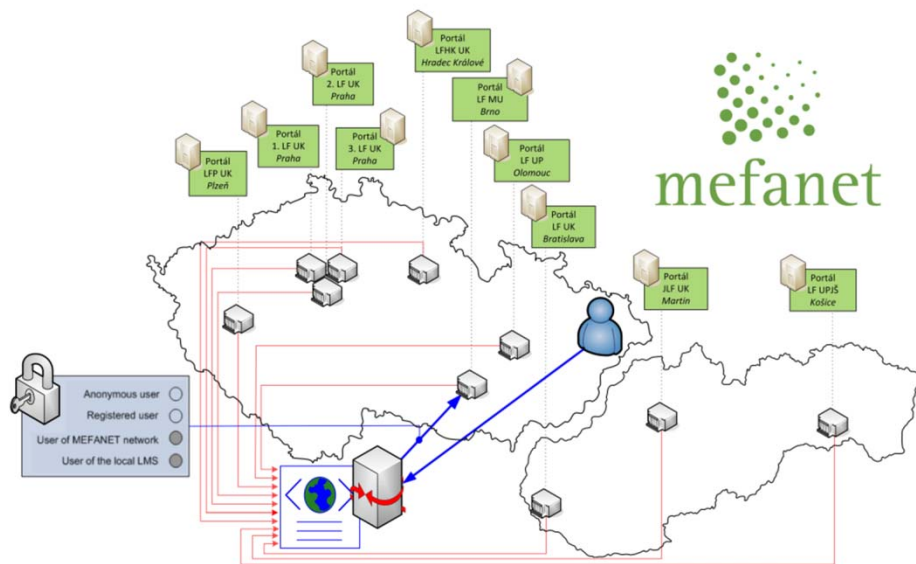
Keywords: e-publishing, medical faculties network

Úvod

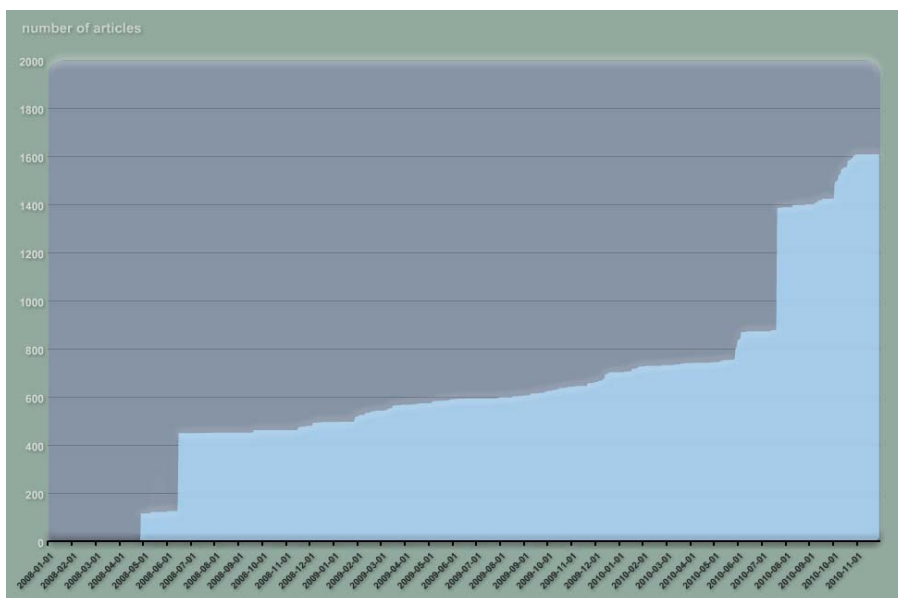
Čtyři roky fungování vzdělávací sítě MEFANET (MEDical FACulties NETwork) s sebou přinesly řadu aktivit, které lze jen těžko vyjmenovat v jediném sborníkovém příspěvku. Do vzdělávací sítě se postupně zapojily všechny lékařské fakulty v Česku a na Slovensku. Všechny lékařské fakulty postupně implementovaly do svých lokálních ICT infrastruktur společné řešení vzdělávacího portálu vyvíjené dlouhodobě na Masarykově univerzitě. Jednotlivé portálové instance samostatně komunikují v pravidelném 24-hodinovém intervalu s centrální bránou (<http://portal.mefanet.cz>) - prostřednictvím metadatových obálek odkládají informace o digitálním obsahu v celé síti MEFANET na jediné integrální místo, viz obr. 1.

Nejdříve kvantita, pak kvalita

Rozvojové projekty, které podpořily vznik sítě MEFANET v prvních letech jejího fungování, byly orientovány zejména na produkci a zpřístupnění velkého množství elektronických výukových materiálů, viz graf na obr. 2. Přestože byly již od samotného počátku akcentovány také aktivity směřující ke vzniku různých elearningových či edičních komisí dohlížející na kvalitu publikovaného výukového obsahu, reálnou a materializovanou podobu dostaly tyto aktivity až v roce 2010.

Obr. 1. Ve vzdělávací síti MEFANET jsou zapojeny všechny lékařské fakulty v Česku i na Slovensku. Sdílejí si navzájem elektronické výukové materiály, a to s využitím jednotné portálové platformy, která se skládá z deseti instancí výukového webového portálu a jedné centrální brány.

Obr 2: Počet příspěvků na centrální bráně MEFANET (<http://portal.mefanet.cz>) od jejího startu v roce 2008 monotónně roste. Každý příspěvek představuje elektronický výukový materiál s různou mírou komplexnosti/granularity. Nově připravovaný vícerozměrný model hodnocení kvality příspěvků umožní mj. i lépe kvantifikovat skutečný nárůst digitálního vzdělávacího obsahu v celé síti MEFANET.

Na základě dosavadních zkušeností s elektronickou podporou výuky na lékařských fakultách, které byly často diskutovány jednak na podzimních konferencích MEFANET 2007-2009 a dále také na lokálních seminářích pořádaných na jednotlivých fakultách, byla sepsána užitečná informační a metodická opora s názvem: Elektronická podpora vzdělávání: Best Practice pedagogů LF MU. Informace v tomto dílku pak daly základ pro obsah nově vyvinutých sekcí na portálových instancích. Tyto sekce slouží zejména potencionálním autorům elektronických výukových materiálů a pomáhají jim předem poznat všechny ediční a legislativní aspekty jejich tvorby.

Na obsah vzdělávací sítě MEFANET „s tutorem!“

Na konci roku 2010 je plánováno uvolnění další verze portálové platformy, tentokrát s označením 1.8. Jedná se zásadní upgrade, který v sobě nese mj. implementaci 4-D modelu pro hodnocení kvality elektronicky publikovaných příspěvků v síti MEFANET. Autoři modelu se domnívají, že jeho implementace na jednotlivých fakultách pomůže přeměnit zásobu elektronických výukových materiálů rozdělenou do jednotlivých lékařských disciplín do podoby ucelených výukových celků tříditelných podle kvalitativních kritérií. Při extrémním úspěchu tohoto modelu by pak bylo možné prezentovat obsah vzdělávací sítě MEFANET tzv. „s tutorem“ – tj. ve volitelném módu, který uživatelům portálové platformy přinese vedle kvalitativních třídících mechanismů také doprovodné komentáře expertů z odborných lékařských společností. Zmíněné čtyři rozměry tvoří následující výčtové typy proměnných s mnoha volitelnými atributy: 1) recenze, 2) typologická klasifikace, 3) úroveň cílové skupiny, 4) uživatelské self-study skóre. Detailní popis jednotlivých proměnných i jejich atributů bude obsahem samostatné publikace. Programová realizace tohoto mnohorozměrného modelu byla provedena tak, že umožní i nadále využívat již zaběhnuté ediční procesy na jednotlivých fakultách. Spojuje se zde přístup založený na tzv. oponenturách iniciovaných edičními komisemi s přístupem založeným na panelu garantů asociovaných s jednotlivými lékařskými disciplínami.

Závěr

Vzdělávací síť MEFANET i po čtyřech letech své pilné existence nachází stále nová témata a v roce 2010 se jedná zejména o kvantitativní podporu publikování elektronických výukových materiálů. Velkým dílem k tomu slouží informační a metodický materiál vyvinutý jednak do podoby sekcí pro autory na instancích portálové platformy a dále pak do formátu brožury distribuované na lékařské fakulty. Zásadním krokem směrem k unifikaci kvalitativních kritérií v celé síti MEFANET bude implementace zcela nového a originálního čtyřrozměrného modelu hodnocení elektronicky publikovaných příspěvků. V případě jeho úspěšného nasazení může být dalším krokem navázání partnerské

spolupráce s odbornými společnostmi a přizvání jejich expertů pro uspořádání materiálů celé sítě MEFANET v jednotlivých lékařských disciplínách.